

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ**

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
Сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 (ISO 9001:2015, IDT)

Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВТЕІ КНТЕУ

 Н. Л. Замкова

28 09 2020

ТУРИСТИЧНЕ КРАЄЗНАВСТВО

CAMPING AREA STUDIES

РОБОЧА ПРОГРАМА

Ступінь вищої освіти	«бакалавр»	/ bachelor
Галузь знань	24 Сфера обслуговування	/ Services
Спеціальність	242 Туризм	/ Tourism
Спеціалізація/ Освітня програма	Туризм	/ Tourism

Розробник: Кізюн Алла Григорівна, к.г.н., доцент

Гарант освітньої програми «Туризм» - Онищук Наталія Вікторівна, к.е.н., доцент кафедри Т ГРС

Обговорено та схвалено на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи 07.09.2020 р. пр. № 9; на засіданні вченої ради факультету торгівлі, маркетингу та сфери обслуговування 18.09.2020 р. пр. № 9 та засіданні вченої ради інституту 28.09.2020 р. пр. № 8.

Рецензенти: Онищук Н.В., к.е.н., доцент

Андрущак О. І., директор комерційний ПП «ТА «ДІОЛ-ТУР»

Редактор: Фатєєва Т. Д.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.В.

Підп. до друку 08.10.2020 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк різнографічний. Ум. друк. арк. 2,38.
Обл.-вид. арк. 1,67. Тираж 5. Зам. № 419.

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ:

Мета вивчення дисципліни.

Метою дисципліни «Туристичне краєзнавство» є висвітлення туристичних ресурсів України в регіональному аспекті, ознайомлення студентів з природно-рекреаційними, історико-культурними та інфраструктурними ресурсами регіонів.

Вивчення дисципліни «Туристичне краєзнавство» є необхідною складовою в системі професійних знань майбутнього фахівця з туризму яка формує у здобувачів вищої освіти логічне мислення у системі спеціальних туристичних знань щодо туристично-ресурсного потенціалу та специфіки функціонування туристичних підприємств у регіонах України. Дисципліна відноситься до обов'язкової компоненти освітньої програми циклу професійної підготовки бакалаврів спеціальності 242 Туризм.

Результати вивчення навчальної дисципліни її місце в освітньому процесі.

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» для освітньої програми «Туризм» є формування комплексу компетентностей:

- інтегральна компетентність:

Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері туризму і рекреації як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів системи наук, які формують туризмознавство, і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов;

- загальні компетентності:

ЗК 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 03. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 05. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 06. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;

- фахові компетентності:

ФК 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

ФК 16. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ФК 17. Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

ФК 19. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

ФК 21. Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

ФК 24. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал.

ФК 28. Здатність працювати у міжнародному середовищі на основі позитивного ставлення до несхожості до інших культур, поваги до різноманітності та мультикультурності, розуміння місцевих і професійних традицій інших країн, розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

Програмні результати навчання здобувачів з навчальної дисципліни «Туристичне краєзнавство» полягають:

ПРН 04. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

ПРН 05. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території.

ПРН 07. Розробляти, просувати та реалізовувати туристичний продукт.

ПРН 13. Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

ПРН 14. Проявляти повагу до індивідуального і культурного різноманіття.

ПРН 16. Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРН 18. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях.

ПРН 21. Приймати обґрунтовані рішення та нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: програма упорядкована відповідно до анотації освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів, базується на вивченні таких нормативних дисциплін, як «Туристично-рекреаційне краєзнавство», «Культурна спадщина України», «Організація туризму» і буде сприяти більш якісному освоєнню студентами спеціальності 242 «Туризм» фахових дисциплін.

Критерії оцінювання результатів навчання

Рівні компетентності	За шкалою КНТЕУ	Критерії оцінювання
1	2	3
Високий (дослідницький)	90-100	Має обґрунтовані та всебічні знання з дисципліни, вміє узагальнювати та систематизувати набуті знання; самостійно знаходить джерела інформації та працює з ними; проводить власні краєзнавчі дослідження, може використовувати набуті знання та вміння при розв'язанні ситуаційних завдань. Вміє аналізувати картографічний матеріал.

1	2	3
Достатній (частково-пошуковий)	82-89	Володіє навчальним матеріалом, вміє зіставляти та узагальнювати, виявляє творчий інтерес до предмету, виконує завдання з повним поясненням та обґрунтуванням, але допускає незначні помилки; може усвідомити нові для нього факти, ідеї.
	75-81	Володіє визначеним програмою навчальним матеріалом; розв'язує завдання, передбачені програмою, з частковим поясненням.
Елементарний (репродуктивний)	69-74	Володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні; може самостійно розв'язати та пояснити розв'язання завдання.
	60-68	Ознайомлений з навчальним матеріалом, відтворює його на репродуктивному рівні; виконує елементарні завдання за зразком або відомим алгоритмом.
Низький (фрагментарний)	35-59	Ознайомлений та відтворює навчальний матеріал на рівні окремих фактів та фрагментів матеріалу; під керівництвом викладача виконує елементарні завдання.
	1-34	Ознайомлений з навчальним матеріалом на рівні розпізнавання та відтворення окремих фактів.

Результат виконання екзаменаційних завдань оцінюється з урахуванням результатів у співвідношенні 80:20, де 80 – максимальна оцінка за виконання екзаменаційного завдання, 20 – результат поточної успішності відповідно до шкали переводу поточної роботи для врахування її при підсумковій оцінці.

Якщо здобувач вищої освіти упродовж семестру навчання набрав 75 балів та (або) більше, оцінка за екзамен йому може бути виставлена за результатом поточної успішності.

Обсяг дисципліни в кредитах та його розподіл (тематичний план)

Назва теми	Кількість годин				Форми контролю
	Усього годин/кредитів	з них			
		лекції	практичні заняття	самостійна робота студентів	
1	2	3	4	5	6
Розділ І. Теоретико-методологічні засади туристичного краєзнавства					
Тема 1. Туристичне краєзнавство як наука: об'єкт, предмет, основні завдання	8	2	2	4	УО, ГЛ, Т, ДЖ, ПЗ, СУН
Тема 2. Історія становлення й розвитку краєзнавства в Україні	8	2	2	4	УО, ГЛ, Р, ДЖ, ПЗ, СУН
Тема 3. Джерела краєзнавчих досліджень	8	2	2	4	УО, ГЛ, Р, ДЖ, ПЗ, СУН

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6
Тема 4. Туристична картографія як основний методологічний засіб туристичного краєзнавства	9	2	2	5	УО, ГЛ, Т, ДЖ, ПЗ, СУН, КК
Тема 5. Туристичне районування України	9	2	2	5	ГМ, КК, Т, ПЗ, СУН
Розділ II. Загальна характеристика туристично-краєзнавчих ресурсів України					
Тема 6. Природно-рекреаційні ресурси регіонів України	11	4	2	5	КК, Т, ГМ, УО, СУН
Тема 7. Історико-культурні ресурси регіонів України	9	2	2	5	КК, Т, ГМ, УО, СУН
Тема 8. Музеї як об'єкти краєзнавчо-туристичної діяльності	9	2	2	5	П, Т, Р, УО, СУН
Тема 9. Соціально-економічні (інфраструктурні) ресурси регіонів України	9	2	2	5	КК, Т, ГМ, УО, СУН, КТ
Розділ III. Регіональне туристичне краєзнавство					
Тема 10. Туристичні ресурси Київщини.	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ
Тема 11. Туристичні ресурси Полісся (Житомирська, Чернігівська області)	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, КХ, СУН
Тема 12. Туристичні ресурси Волині (Волинська, Рівненська області)	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, КХ, СУН
Тема 13. Туристичні ресурси Західної України (Галичина, Буковина, Закарпаття)	9	2	2	5	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, КХ, СУН
Тема 14. Туристичні ресурси Середньої Наддніпрянщини (Полтавська, Черкаська області)	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, КХ, СУН
Тема 15. Туристичні ресурси Слобожанщини (Сумська, Харківська області)	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, КХ, СУН

Продовження таблиці

1	2	3	4	5	6
Тема 16. Туристичні ресурси Причорномор'я (Миколаївська, Херсонська, Одеська області)	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, КХ, СУН
Тема 17. Туристичні ресурси Степової України (Донбас, Придніпров'я)	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, КХ, СУН
Тема 18. Туристичні ресурси Криму	8	2	2	4	КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ
Тема 19. Туристичні ресурси Поділля (Вінницька, Хмельницька, Тернопільська області)	9	2	2	5	ПО, КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, СУН
Тема 20. Туристичні ресурси міста Вінниця.	9	2	2	5	КХ, КК, Т, П, ГМ, ІЗ, ПЗ, СУН
Тема 21. Види туризму на території України	9	2	2	5	КГ, М, Д, СУН
Разом	180/6	44	42	94	
Підсумковий контроль – екзамен					

Умовні позначення: УО – усне опитування; Т – тестування; ПО – письмове опитування; Р – реферат; ІЗ – індивідуальне завдання; КК – контурна карта; П – презентація; ДЖ – дайджест; КГ - картографічна гра; ГМ – географічний мінімум; Д – дискусія; КТ - комп'ютерне тестування; КХ – краєзнавча характеристика; СУН-система управління навчанням в системі MOODLE; М – моделювання; ПЗ – презентація та захист самостійної роботи.

II. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

Зміст дисципліни (теми програми).

Розділ I. Теоретико-методологічні засади туристичного краєзнавства

Тема 1. Туристичне краєзнавство як наука: об'єкт, предмет, основні завдання

Історичне краєзнавство. Об'єкт історико-краєзнавчих досліджень. Основні напрями діяльності в історичному краєзнавстві. Економічне краєзнавство. Природниче краєзнавство. Мистецьке краєзнавство.

Об'єкти туристичного краєзнавства. Предмети туристично-краєзнавчих досліджень. Завдання туристичного краєзнавства на сучасному етапі розвитку. Основні терміни та поняття туристичного краєзнавства. Місце туристичного краєзнавства у системі національного краєзнавства.

Тема 2. Історія становлення й розвитку краєзнавства в Україні

Родовід українського краєзнавства, його традиції. Фундатори національного краєзнавства. Періодизація національного краєзнавства: витоки краєзнавства; зародження наукового краєзнавства в Україні; становлення українського краєзнавства.

Розвиток краєзнавства в Українській РСР у 1920-1940-х та повоєнних роках ХХ ст. Самодіяльні краєзнавчі організації: «Просвіта», «Рідна школа», «Союз українок», «Кружок любителів Львова». Утворення та діяльність Всеукраїнської спілки краєзнавців. Основні завдання національного краєзнавства на сучасному етапі розвитку. Видатні мандрівники-краєзнавці.

Історична періодизація туристичного краєзнавства: стислий огляд.

Тема 3. Джерела краєзнавчих досліджень

Джерела туристичного краєзнавства. Функції краєзнавчої діяльності. Форми дослідження краю Основні методи та етапи дослідження краю.

Краєзнавча бібліографія, краєзнавча бібліотека, статистичні дані та джерела, архівні матеріали, друковані джерела як основні джерела туристичного краєзнавства.

Етнічні особливості народного мистецтва, усної народної творчості, спостереження за об'єктами та природними процесами в різних регіонах України.

Пам'ятки матеріальної культури. Пам'ятки історії та культури, пов'язані з історичними подіями в житті краю, розвитком суспільства і держави, а також твори матеріальної і духовної діяльності, які мають історичну, наукову, художню та іншу культурну цінність.

Краєзнавство та екскурсійна справа. Використання краєзнавчих матеріалів в екскурсії. Використання краєзнавчих експозицій в екскурсії.

Тема 4. Туристична картографія як основний методологічний засіб туристичного краєзнавства

Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. Туристична карта: мета створення, вимоги, що ставляться до туристичної карти. Поняття масштаб. Класифікація туристичних карт. Зміст легенди туристичної карти. Спеціальні умовні позначення та їх використання на туристичній карті. Визначення азимута за краєзнавчими картами. Знакування туристичних маршрутів на місцевості.

Тема 5. Туристичне районування України

Поняття «районування». Основні таксономічні одиниці. Основні принципи та критерії районування.

Українські історичні землі: історико-географічні області та етнографічні райони України. Етнографічне районування території України. Історико-етнографічне районування території України. Загальна характеристика основних етнографічних районів України. Народні промисли, українська кухня, національне вбрання, старовинні обряди основних етнографічних районів України.

Адміністративне районування України. Області та обласні центри України. Загальна характеристика адміністративних областей України та автономної республіки Крим.

Рекреаційне районування території України. Основні принципи та критерії рекреаційного районування території України. Туристсько-рекреаційне районування України. Основні схеми рекреаційно-туристського районування України. Принципи і критерії рейтингового районування України. Загальна характеристика туристсько-рекреаційних районів України.

Розділ II. Загальна характеристика туристично-краєзнавчих ресурсів України

Тема 6. Природно-рекреаційні ресурси регіонів України

Поняття «природні рекреаційно-туристські ресурси» (РТР). Наукова сутність та суспільне значення рекреації у природному середовищі. Структура природно-рекреаційних ресурсів. Функції рекреаційного природокористування.

Об'єкти туристичного інтересу. Категорії туристичних мотивів: природні та кліматичні мотиви, культурно-екологічні мотиви, рекреаційно-психологічні мотиви, економічні мотиви.

Природні рекреаційно-туристські ресурси України. Забезпеченість рекреаційно-туристськими ресурсами регіонів України. Характеристика ресурсно-рекреаційних районів. Ресурсно-рекреаційна домінанта регіонів України.

Поняття «природно-антропогенні рекреаційно-туристські ресурси» (РТР). Структура природно-антропогенних РТР. Характеристика їх складових.

Історія заповідної справи в Україні та поняття про державний природно-заповідний фонд. Етапи розвитку концепцій охорони навколишнього середовища: етап утилітарної охорони; етап поресурсної охорони; етап територіальної охорони природи; етап екологічної охорони біосфери. Класифікація об'єктів природно-заповідного фонду України.

Структура типів територій і об'єктів, включених у природно-заповідний фонд (ПЗФ) України. Підсистеми державного природно-заповідного фонду: природоохоронна та науково-дослідна (біосферні заповідники, заповідники і пам'ятки природи); природоохоронна та рекреаційна (національні парки і пам'ятки садово-паркового мистецтва); природоохоронна та ресурсовідновна (заказники природи); науково-дослідна та природоохоронна (ботанічні сади, дендрологічні та зоологічні парки).

Поширення природно-антропогенних РТР в регіонах України. Біосферні заповідники України. Природні заповідники України. Національні природні парки та їх мережа в Україні.

Тема 7. Історико-культурні ресурси регіонів України

Структура історико-культурних туристичних ресурсів. Фортеці, замки та культові споруди як історико-культурні ресурси. Класифікація оборонних споруд: давньоруські укріплені городи; міста-фортеці; замки; оборонні

монастирі; церкви, костели, синагоги; військові укріплення; сторожові вежі; оборонні дзвіниці. Характеристика видатних пам'яток фортифікаційного зодчества України.

Використання замків і фортець у туризмі. Замки Львівщини: Олеський, Підгорецький, Золочівський, Поморянський, Свіржський та Старосільський. Мукачівський замок «Паланок», Ужгородський замок. Хотинська фортеця, Кам'янець-Подільська фортеця, Чуфут-Кале.

Біосоціальні туристичні ресурси: визначення та значення. Подієві ресурси. Класифікація подієвих туристичних ресурсів.

Індустріальна спадщина як складова історико-культурних ресурсів. Структура ресурсів індустріальної спадщини. Характеристика їх складових. Поширення ресурсів індустріальної спадщини в регіонах України.

Сутність, складові, поняття «суперточка-тур». Об'єкти рангу «суперточка-тур» у регіонах України.

Сім природних чудес України.

Об'єкти Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні. Характеристика об'єктів, внесених до Списку ЮНЕСКО. Претенденти до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні.

Історико-культурні ресурси регіонів України. Пам'ятки архітектури. Визначні гомогенні об'єкти України.

Законодавство України про охорону культурної спадщини. Чинна в Україні державна класифікація об'єктів національної історико-культурної спадщини.

Тема 8. Музеї як об'єкти краєзнавчо-туристичної діяльності

Музеї – державні та громадські установи, що займаються краєзнавчо-освітньою діяльністю. Особливості та специфічні риси музеїв. Роль музеїв у розвитку суспільства. Розвиток музейної справи на теренах сучасної України. Класифікація музеїв. Основні профілі музеїв України.

Визначні музеї України. Ареали найбільшого скупчення музеїв національного значення.

Тема 9. Соціально-економічні (інфраструктурні) ресурси регіонів України

Поняття «інфраструктура», «туристична інфраструктура». Основні компоненти туристичної інфраструктури.

Розвиток туристичної інфраструктури в регіонах України. Рівень розвитку транспортної мережі та зв'язку. Характеристика підприємств готельного та ресторанного господарства в різних регіонах України, їх етнічні особливості.

Центри туристичної атракції. Центри туристичної дестинації України. Видовий туризм регіонів України.

Перспективи розвитку туристичної інфраструктури України.

Розділ III. Регіональне туристичне краєзнавство

Тема 10. Туристичні ресурси Київщини

Київ – столиця держави. Функції міста. Туристична індустрія Києва. Природні пам'ятки столиці. Парки. Річка Дніпро у Києві. Історико-культурна спадщина Києва як основа розвитку пізнавального туризму. Ресурсний потенціал паломницького туризму в Києві. Можливості розвитку ділового туризму. Розвиток інфраструктури туризму в м. Києві. Можливості розвитку ділового туризму.

Київська область (загальна характеристика). Особливості географічного положення. Природні умови і ресурси. Природно-заповідний фонд: Історико-культурні пам'ятки області (Біла Церква, Васильків, Переяслав-Хмельницький тощо). Популярні маршрути спортивних походів і походів вихідного дня.

Проблеми і перспективи розвитку туристичної діяльності в Київській області.

Тема 11. Туристичні ресурси Полісся (Житомирська, Чернігівська області).

Природно-рекреаційні ресурси Полісся (Житомирської, Чернігівської області).

Туристична інфраструктура регіону. Історико-культурні ресурси та екскурсійні об'єкти.

Тема 12. Туристичні ресурси Волині (Волинська, Рівненська області)

Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Волинської й Рівненської областей. Історико-культурний потенціал і екскурсійні об'єкти Волині.

Тема 13. Туристичні ресурси Західної України (Галичина, Буковина, Закарпаття)

Природно-рекреаційні ресурси Галичини. Туристична інфраструктура та екскурсійні об'єкти Івано-Франківської та Львівської областей

Природно-рекреаційні ресурси Чернівецької області. Історико-культурні ресурси Буковини. Екскурсійні об'єкти Чернівецької області. Туристична інфраструктура Чернівецької області.

Природно-рекреаційні ресурси Закарпаття. Туристична інфраструктура Закарпатської області. Історико-культурні ресурси та екскурсійні об'єкти Закарпаття.

Тема 14. Туристичні ресурси Середньої Наддніпрянщини (Полтавська, Черкаська області)

Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Полтавської області. Історико-культурний потенціал Полтавщини. Екскурсійні об'єкти краю.

Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Черкаської області. Історико-культурні ресурси Черкащини. Екскурсійні об'єкти краю.

Тема 15. Туристичні ресурси Слобожанщини (Сумська, Харківська області)

Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Сумської та Харківської областей. Історико-культурний потенціал Слобожанщини. Екскурсійні об'єкти краю.

Тема 16. Туристичні ресурси Причорномор'я (Миколаївська, Херсонська, Одеська області)

Природно-рекреаційні ресурси Миколаївської, Херсонської, Одеської областей.

Туристична інфраструктура регіону. Історико-культурний потенціал, екскурсіїні об'єкти Причорномор'я.

Тема 17. Туристичні ресурси Степової України (Донбас, Придніпров'я)

Природно-рекреаційні ресурси Степової України (Дніпровської, Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Донецької областей).

Туристична інфраструктура регіону. Історико-культурний потенціал, екскурсіїні об'єкти Степової України.

Тема 18. Туристичні ресурси Криму

Природно-рекреаційні ресурси Криму. Туристична інфраструктура Криму. Екскурсійні об'єкти Південного берега Криму. Туристичні об'єкти Західного, Східного і Південного Криму.

Тема 19. Туристичні ресурси Поділля (Вінницька, Хмельницька, Тернопільська області)

Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Вінницької, Хмельницької, Тернопільської областей. Історико-культурний потенціал і екскурсіїні об'єкти Поділля.

Тема 20. Туристичні ресурси міста Вінниця

Природно-рекреаційні та інфраструктурні ресурси міста Вінниці. Історико-культурна спадщина міста Вінниці. Історико-архітектурна спадщина міста.

Індустрія дозвілля і розваг міста. Заклади гостинності міста.

Тема 21. Види туризму на території України

Характеристика видів туризму. Географія відпочинку і розваг в Україні. Сільський, аграрний туризм. Екотуризм. Екстремальний туризм. Культурний та науковий туризм. Промисловий туризм.

Сутність лікувально-оздоровчого та ділового туризму в Україні. Розвиток релігійного та паломницького туризму в Україні. Новітні види туризму.

Структура навчальної дисципліни

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год.
1	2	3
<p>Знати: теоретичні та методологічні засади туристичного краєзнавства як науки; термінологічний апарат туристичного краєзнавства</p>	<p>Розділ I. Теоретико-методологічні засади туристичного краєзнавства Тема № 1. Туристичне краєзнавство як наука: об'єкт, предмет, основні завдання Лекція № 1. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні терміни та поняття туристичного краєзнавства. 2. Об'єкт, предмет і завдання туристичного краєзнавства. 3. Система географічних наук в туризмі. Взаємозв'язок між краєзнавством і туризмом <p>Література Основна: 3 – 6. Додаткова: 1, 2, 11, 35. Інтернет-ресурси: 1, 9, 15.</p>	2
<p>Вміти: визначати специфіку туристичного краєзнавства як</p>	<p>Самостійна робота студентів. Поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури та пошуку інформації у середовищі Internet. Окремі завдання виконуються індивідуально. Інші колективно – в рамках сформованої підгрупи. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Написати та підготувати для презентації власну туристську біографію по Україні за відповідними критеріями. 2. Представити у вигляді таблиці місце туристичного краєзнавства в системі туристичних дисциплін. <p>Практичне заняття № 1 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні основи туристичного краєзнавства. 	4
		2

<p>наукової дисципліни</p>	<p>2. Історичне краєзнавство, природниче краєзнавство, економічне краєзнавство. 3. Функції і методи дослідження туристичного краєзнавства. 4. Сучасні наукові концепції туристичного краєзнавства. <i>Завдання до заняття:</i> 1. Доповісти власну туристську біографію. 2. Дати визначення поняттям: національне краєзнавство, туристичне краєзнавство, періодизація. 3. Опрацювати методику пошуку краєзнавчої інформації в середовищі Internet за допомогою пошукових систем, тематичних каталогів, туристичних порталів. 4. Опрацювати статтю «Краєзнавчі товариства України», Географічна енциклопедія України: У 3 т. - К.: Українська енциклопедія, 1990. - Т. 2. - С. 209.</p>	
<p>Знати: родовід українського краєзнавства; основні завдання національного краєзнавства на сучасному етапі</p>	<p>Тема № 2. Історія становлення й розвитку краєзнавства в Україні Лекція № 2. План лекції 1. Історія розвитку краєзнавства як наукової дисципліни. 2. Всеукраїнська спілка краєзнавців. 3. Історична періодизація туристичного краєзнавства. Література Основна: 3 – 6. Додаткова: 1, 2, 11, 35, 36, 37, 42. Интернет-ресурси: 1, 9, 15.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури та пошуку інформації у середовищі Internet. <i>Підготувати реферати на теми:</i> 1. Фундатори національного краєзнавства та етапи його становлення. 2. Особливості розвитку краєзнавства в Галичині.</p>	4

<p>Вміти: аналізувати історичну періодизацію туристичного краєзнавства</p>	<p>3. Академік Степан Рудницький – фундатор української географії. 4. Розвиток краєзнавства в Українській РСР в 1920–1940-х та повоєнних роках XX ст.</p> <p>Практичне заняття № 2 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Періодизація історії національного краєзнавства (за М. Костицею та М. Піскуном). 2. Історія розвитку краєзнавства від перших краєзнавчих відомостей стародавніх людей до систематичних краєзнавчих пошуків у добу розквіту Київської Русі. 3. Історія краєзнавства починаючи від XIII ст. до кінця XVIII століття. 4. Становлення туристичного краєзнавства у XIX столітті. 5. Історія розвитку краєзнавства в Україні. <p><i>Завдання до заняття:</i> Скласти хронологічну таблицю основних засад фундаторів національного краєзнавства (галицького краєзнавства) впродовж його становлення.</p>	2
<p>Знати: основні види джерел краєзнавчих досліджень.</p>	<p>Тема № 3. Джерела краєзнавчих досліджень Лекція №3. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні види джерел краєзнавчих досліджень. 2. Народне мистецтво та усна народна творчість як джерело краєзнавчих досліджень. 3. Краєзнавство та екскурсійна справа. <p>Література Основна: 3 – 6. Додаткова: 1 – 6, 11, 36, 39, Інтернет ресурси: 1 – 4, 9, 12.</p>	2
	<p>Самостійна робота студентів. Поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet. Окремі завдання виконуються індивідуально.</p>	4

<p>Вміги: характеризувати спеціфіку краєзнавчих досліджень; застосовувати на практиці набуті знання з питань ефективного функціонування краєзнавчих закладів</p>	<p><i>Підготувати реферат на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце туристичного краєзнавства в системі географічних наук. 2. Використання легенд в туризмі <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i> Скласти дайджест туристсько-краєзнавчої літератури.</p> <p>Практичне заняття № 3 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Функції і методи краєзнавчої діяльності. 2. Краєзнавчі бібліотеки 3. Пам'ятки матеріальної культури. 4. Етнічні особливості народного мистецтва. 5. Використання краєзнавчих експозицій в екскурсії. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати визначення поняттям: матеріальна культура, краєзнавчі бібліотеки, народна творчість. 2. Накреслити схему міжпредметних зв'язків туристичного краєзнавства із іншими дисциплінами. 3. Скласти таблицю основних джерел туристичного краєзнавства. 	<p>2</p>
<p>Знати: особливості картографічних джерел; знакування туристичних маршrutів на місцевості.</p>	<p>Тема № 4. Туристична картографія як основний методологічний засіб туристичного краєзнавства</p> <p>Лекція № 4. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження і розвиток спеціальної туристичної картографії. 2. Туристична карта: поняття, класифікація. 3. Масштаб 4. Визначення азимута за краєзнавчими картами. 	<p>2</p>

	<p>5. Знакування туристичних маршрутів на місцевості</p> <p>Література Основа: 3 – 6. Додаткова: 9, 11, 21, 28, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 3, 9.</p>	
<p>Вміги: працювати с картографічним матеріалом; визначати азимут за краєзнавчими картами.</p>	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet. Окремі завдання виконуються індивідуально.</p> <p><i>Підготувати реферати на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль туристичної картографії в краєзнавстві. 2. Сучасний стан туристичної картографії в Україні. <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <p>Скласти схему класифікації туристичних карт.</p>	5
<p>Знати: основні схеми рекреаційно-туристського</p>	<p>Практичне заняття № 4 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зародження і розвиток туристичної картографії в Україні. 2. Класифікація туристичних карт 3. Зміст легенди туристичної карти 4. Позначення туристичних маршрутів на картах і місцевості. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти таблицю умовних знаків, що трапляються на туристичних картах, планах і картосхемах 2. Опрацювати термінологічний апарат з теми, скласти глосарій <p>Тема № 5. Туристичне районування України Лекція № 5. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття районування та основних таксономічних одиниць районування. 	2
<p>Знати: основні схеми рекреаційно-туристського</p>	<p>Тема № 5. Туристичне районування України Лекція № 5. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття районування та основних таксономічних одиниць районування. 	2

<p>районування території України</p>	<p>2. Історико-етнографічне районування України. 3. Історичне районування України. 4. Туристсько-рекреаційне районування України. 5. Рейтингове туристсько-рекреаційне районування України.</p> <p>Література</p> <p>Основна: 3, 5 – 7.</p> <p>Додаткова: 7, 11, 23, 26, 35. Інтернет-ресурси: 1 – 4, 9.</p>	
<p>Вміги: аналізувати особливості районування території за різними ознаками; читати карти районування України; застосовувати на</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet провести аналіз розвитку туризму в різних районах України</p> <p><i>Підготувати реферати на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія рекреаційного районування України. 2. Історія виникнення старовинної обрядовості. 3. Географія народних промислів. 4. Формування території України. 5. Етнографічний туризм в Україні. <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i> На контурну карту нанести історико-географічні землі України.</p>	<p>5</p>

<p>практиці знання з історико-етнографічної минулщини країни</p>	<p>Практичне заняття № 5 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика історико-етнографічних районів України. 2. Українська минулщина: народні промисли, українська кухня, старовинна обрядовість 3. Характеристика етнографічних районів України. 4. Характеристика туристсько-рекреаційних районів України. 5. Рейтингове районування України. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. На контурну карту нанести туристсько-рекреаційне районування України (за О.О.Бейдиком). 2. На контурну карту нанести рейтингове ресурсно-рекреаційне районування України та проаналізувати його (за О.О. Бейдиком). 3. На контурну карту нанести історико-етнографічні землі України 	<p>2</p>
<p>Знати: сутність та склад природно-рекреаційних ресурсів, в т.ч. в регіонах України.</p>	<p>Розділ II. Загальна характеристика туристично-краєзнавчих ресурсів України Тема № 6. Природно-рекреаційні ресурси регіонів України Лекція № 6. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура та основні поняття природно-рекреаційних туристських ресурсів. 2. Природно-рекреаційні туристські ресурси України. 3. Структура та основні поняття природно-антропогенних рекреаційно-туристських ресурсів. 4. Об'єкти природно-заповідного фонду України як основні елементи природно-антропогенних рекреаційно-туристських ресурсів. <p>Лекція № 7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення та функції спелеоресурсів України (спелеотуризм та спелеотерапія). 2. Рекреаційне природокористування: сутність, значення, функції. 3. Рекреаційне навантаження та пропускний потенціал території. 	<p>4</p>

	<p>Література Основна: 1, 2, 5 – 7. Додаткова: 1, 4, 5, 7, 12, 26, 30, 35, 38, 41. Інтернет-ресурси: 1, 5, 6.</p>	<p>Самостійна робота студентів. Поглиблене вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовку до практичного заняття. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet дати характеристику об'єктам ПЗФ у регіонах України. <i>Підготувати реферати на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кліматичні і водні туристично-краєзнавчі ресурси регіонів України. 2. Орографічні туристично-краєзнавчі ресурси регіонів України. 3. Лісові туристично-краєзнавчі ресурси регіонів України. 4. Приморсько-пляжні туристично-краєзнавчі ресурси регіонів України. 5. Етапи розвитку концепції охорони навколишнього середовища. 6. Історія заповідної справи в Україні у XIX та XX ст. 7. Наукова сутність рекреації у природному середовищі. <p><i>Індивідуальні і творчі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нанести на контурну карту України природні рекреаційно-туристські ресурси регіонів України (водні, орографічні, лісові, приморсько-пляжні, спелеоресурси). 2. Нанести на контурну карту України основні об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ) (по регіонам). 3. Нанести на контурну карту України та проаналізувати території за ступенем забруднення природного середовища. 	5
<p>Вміти: давати комплексну географічну характеристику природним туристичним ресурсам; застосовувати на</p>	<p>Практичне заняття № 6 <i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природні рекреаційно-туристські ресурси України. 2. Характеристика ресурсно-рекреаційної домінанти регіонів України. 3. Об'єкти природно-заповідного фонду України державного значення. 	2	

<p>практиці знання з питань розвитку природно-рекреаційної бази України</p>	<p>4. Об'єкти природно-заповідного фонду України місцевого значення. 5. Об'єкти туристичного інтересу. 6. Мінеральні лікувальні води та грязі України. <i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати письмово визначення поняттям: рекреаційно-туристичні ресурси, природокористування, охорона навколишнього середовища, природно-заповідний фонд, рекреаційне навантаження. 2. Скласти структурно-типологічну схему державного природно-заповідного фонду (ПЗФ) (природоохоронна та науково-дослідна (<i>біосферні заповідники, заповідники і пам'ятки природи</i>); природоохоронна та рекреаційна (<i>національні парки і пам'ятки садово-паркового мистецтва</i>); природоохоронна та ресурснозвідновна (<i>заказники природи</i>); науково-дослідна та природоохоронна (<i>ботанічні сади, дендрологічні та зоологічні парки</i>)). 3. Скласти словник об'єктів ПЗФ. 4. Нанести на контурну карту Вінницької області основні об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ) 	
<p>Знати: сутність та особливості історико-культурної спадщини України</p>	<p>Тема № 7. Історико-культурні ресурси регіонів України Лекція № 8. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структура історико-культурних туристичних ресурсів. 2. Ідустріальна спадщина – складова історико-культурних ресурсів. 3. «Суперточка тур»: основні поняття та визначення. 4. Сім чудес України. 5. Характеристика об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні. 6. Пам'ятки архітектури, основні гомогенні об'єкти як історико-культурні ресурси. 	<p>2</p>

<p>Вміги: застосовувати на практиці знання з питань класифікації історико-культурних ресурсів України та їх</p>	<p>Література Основна: 1 – 7. Додаткова: 7, 8, 25, 26, 30, 34, 35, 38 – 40. Інтернет-ресурси: 1, 3 – 5, 10, 12, 21.</p>	
	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Поглиблене вивчення окремих питань теми лекції, підготовку до практичного заняття.</p> <p>На основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet необхідно виконати індивідуальне завдання.</p> <p><i>Індивідуальні і творчі завдання:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Нанести на контурну карту України та проаналізувати наявний історико-культурний потенціал регіонів України (одного за вибором); 2. Нанести на контурну карту та проаналізувати гомогенні об'єкти, об'єкти рангу «суперточка тур», об'єкти, внесені та об'єкти-претенденти до Списку ЮНЕСКО, об'єкти індустріальної спадщини тощо. 3. Нанести на контурну карту Вінницької області об'єкти 7 природних чудес Вінницької області. <p><i>Підготувати презентації на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сакральні ресурси України. 2. Белгеративні ресурси України. 3. Фортифікаційні споруди України. 4. Претенденти до Списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО в Україні. 	5
	<p>Практичне заняття № 7</p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація історико-культурних туристичних ресурсів. 2. Гомогенні об'єкти України. 3. Біосоціальні туристичні ресурси. Подієві ресурси. 4. Об'єкти рангу «суперточка-тур» в Україні. 	2

характеристики	<p>5. Індустріальна спадщина України.</p> <p>6. Історико-культурні ресурси регіонів України.</p> <p>7. Сім природних чудес України. Сім природних чудес Вінницької області.</p> <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати письмово визначення поняття: історико-культурні ресурси, белігеративні ресурси, фортифікаційні об'єкти, курорти, культурна спадщина. 2. Скласти схему класифікації фортифікаційних (оборонних) споруд. 3. Скласти таблицю класифікації та функцій музеїв. 4. Скласти таблицю класифікації та функцій курортів. 5. Нанести на контурну карту України: замки Львівщини: Олеський, Підгорецький, Золочівський, Поморянський, Свіржський та Старосільський. Мукачівський замок «Паланок», Ужгородський замок. Хотинська фортеця, Кам'янець-Подільська фортеця, Чуфут-Кале. 6. Нанести на контурну карту України об'єкти: а) біосоціальних ресурсів; б) туристичних ресурсів; в) подієвих ресурсів; г) 7 природних чудес України 	
<p>Знати:</p> <p>Характеристику, класифікацію та риси музеїв як центрів туристичної дестинації</p>	<p>Тема № 8. Музеї як об'єкти краєзнавчо-туристичної діяльності</p> <p>Лекція № 9.</p> <p>План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості та специфічні риси музеїв. 2. Класифікація музеїв України. 3. Визначні музеї України 4. Краєзнавчі музеї як центри туристичної дестинації. <p>Література</p> <p>Основа: 4, 6.</p> <p>Додаткова: 1 – 3, 10, 20, 25, 34, 36, 38, 39.</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 3, 4, 5, 8, 21.</p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Поглиблене вивчення окремих питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у</p>	2
		5

<p>Вміти: розрізняти типи і профілі музеїв України; характеризувати визначні музеї країни</p>	<p>середовищі Internet. Окремі завдання виконуються індивідуально. <i>Підготувати реферати на теми:</i> 1. Краєзнавчі музеї Вінниччини. 2. Історія розвитку Краєзнавчого музею м. Вінниці. <i>Підготувати презентації на теми:</i> 1. Краєзнавчі музеї ... області України (область обирається викладачем) 2. Визначні музеї України 3. Форми комерційної роботи музейних установ</p>	
<p>Вміти: розрізняти типи і профілі музеїв України; характеризувати визначні музеї країни</p>	<p>Практичне заняття № 8 <i>Питання до заняття:</i> 1. Роль музеїв у розвитку суспільства 2. Ареали найбільшого скупчення музеїв. 3. Історія виникнення краєзнавчих музеїв. 4. Краєзнавчі музеї України, їх роль та функція 5. Художні музеї України. 6. Інноваційні форми роботи музейної діяльності <i>Завдання до заняття:</i> На контурній карті України позначити міста з найбільш відомими музеями</p>	2
<p>Знати: особливості розвитку та функціонування інфраструктурних ресурсів в Україні</p>	<p>Тема № 9. Соціально-економічні (інфраструктурні) ресурси регіонів України Лекція № 10. План лекції 1. Поняття інфраструктури, в т.ч. туристичної інфраструктури. 2. Основні компоненти туристичної інфраструктури. 3. Рівень розвитку туристичної інфраструктури в Україні. 4. Перспективи розвитку туристичної інфраструктури в Україні. Література Основна: 2, 3, 5, 6. Додаткова: 1, 2, 7, 25, 26, 35 – 37, 39. Інтернет-ресурси: 1, 2, 3, 9, 11, 12.</p>	2

<p>Вміги: аналізувати динаміку та склад інфраструктурних ресурсів в Україні</p>	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, підготовка до практичного заняття. На основі опрацювання спеціалізованої літератури, картографічних матеріалів та пошуку інформації у середовищі Internet необхідно виконати індивідуальне завдання.</p> <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Позначити на контурній карті найбільші готелі України 2. Підготувати <i>презентацію</i> рівня розвитку туристичної інфраструктури в регіонах України (одного за вибором). <p><i>Підготувати презентації на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку транспорту в Україні. 2. Наслідки Євро-2012 на туристичну інфраструктуру України. 3. Наслідки епідемії COVID-19 на туристичну інфраструктуру України. 4. Перспективи розвитку туризму в Україні. 5. Відомі готельні ланцюги світу. 	5
	<p>Практичне заняття № 9</p> <p><i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика основних компонентів туристичної інфраструктури. 2. Рівень розвитку транспортної мережі в регіонах України як складової інфраструктурних ресурсів. 3. Характеристика підприємств готельного типу в регіонах України. 4. Характеристика підприємств ресторанного типу в регіонах України. 5. Центри туристичної атракції в регіонах України. 6. Шляхи покращення розвитку туристичної інфраструктури в Україні. 	2

	<p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дати письмово визначення понять: інфраструктура, туристична інфраструктура, транспорт, зв'язок, заклади гостинності, заклади харчування, атракція, дестинація. 2. Нанести на контурну карту України міста, де розташовані готелі 5* рангу та підписати їх назви. 3. Нанести на контурну карту Вінницької області різні види закладів харчування. 4. Нанести на контурну карту України основні транспортні магістралі, транспортні вузли, найбільші морські та річкові порти, аеропорти. 	
<p>Знати: особливості туристичних ресурсів Київщини</p> <p>Вміти: характеризувати</p>	<p>Розділ III. Регіональне туристичне кращество</p> <p>Тема № 10. Туристичні ресурси Київщини</p> <p>Лекція № 11. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Київ – столиця держави. Функції міста. 2. Розвиток інфраструктури туризму в м. Києві. 3. Київська область (загальна характеристика). Особливості ГП. Природні умови і ресурси. 4. Природно-заповідний фонд області. 5. Історико-культурні пам'ятки області (Біла Церква, Васильків, Переяслав-Хмельницький тощо). <p>Література Основна: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6, 7, 8, 11, 25, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 8, 9, 13.</p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Поглиблене вивчення питань теми лекції на основі опрацювання спеціалізованої літератури та пошуку географічної інформації у середовищі Internet щодо атракцій міста Київ та Київської області.</p>	2
		4

<p>природні ресурси; індустрію дозвілля і розваг, археологічні та архітектурні пам'ятки різних періодів Київської області та міста Київ</p>	<p><i>Підготовка до практичного заняття:</i> Дати письмову характеристику природно-рекреаційного ресурсного потенціалу Києва. <i>Підготувати презентації на теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Пам'ятки давньоруського періоду як екскурсійні об'єкти на території заповідника «Стародавній Київ». 2. Пам'ятки XIII – XVIII ст. як екскурсійні об'єкти. 3. Пам'ятки XIX ст. як екскурсійні об'єкти. 4. Пам'ятки XX ст. як екскурсійні об'єкти. 	
<p>Практичне заняття № 10 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природні пам'ятки столиці. 2. Туристична індустрія Києва. Парки. Річка Дніпро у Києві. 3. Історико-культурна спадщина Києва як основа розвитку пізнавального туризму. 4. Діловий туризм в місті Київ. 5. Туристична інфраструктура регіону. 6. Проблеми і перспективи розвитку туристичної діяльності в Київській області. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Скласти письмову характеристику особливостей київської фортифікаційної архітектури на основі літературних 2. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Київщини». 3. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Київської області та міста Київ за таблицею Шульте (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). 	<p>Тема № 11. Туристичні ресурси Полісся (Житомирська, Чернігівська області) Лекція № 12. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Житомирської та Чернігівської областей. 	2
<p>Знаги: туристично-красназвччі ресурси Житомирщини та</p>		2

<p>Чернігівщини</p> <p>Вміти: характеризувати історико-культурний потенціал Полісся; знаходити атракції регіону на карті України</p>	<p>2. Історико-культурний потенціал Чернігівщини. Екскурсійні об'єкти краю. 3. Історико-культурні ресурси Житомирщини.</p> <p>Література Основа: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6, 7, 8, 11, 26, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9, 11, 20.</p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Полісся. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Полісся. <p>Практичне заняття № 11 <i>Питання до заняття:</i> Туристична інфраструктура регіону. <i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Полісся». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Житомирської та Чернігівської областей за таблицею Шульте (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). 	4
<p>Знати: туристично-краснавічі ресурси Волинської та Рівненської областей</p>	<p>Тема № 12. Туристичні ресурси Волині (Волинська, Рівненська області) Лекція №13 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Волинської області. 2. Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Рівненської області. 3. Історико-культурний потенціал і екскурсіїні об'єкти Волині. 	2

<p>Вміти: характеризувати історико-культурний потенціал Волині; знаходити атракції регіону на карті України</p>	<p>Література Основна: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6, 7, 8, 11, 26, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9, 20.</p> <p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Волині.</p> <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Волині. <p>Практичне заняття № 12 <i>Питання до заняття:</i> Туристична інфраструктура регіону. <i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Волині». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Волинської і Рівненської областей за таблицею Шульге (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). 	4
<p>Знати: туристично-краснавіччі ресурси Галичини, Буковини та Закарпаття</p>	<p>Тема № 13. Туристичні ресурси Західної України (Галичина, Буковина, Закарпаття)</p> <p>Лекція №14 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси і курорти Галичини (Івано-Франківської, Львівської областей). 2. Природно-рекреаційні ресурси і курорти Буковини (Чернівецької області). 	2

<p>Вміги: характеризувати історико-культурний потенціал Західної України; знаходити атракції Галичини і Буковини на карті України</p>	<p>3. Природно-рекреаційні ресурси і курорти Закарпаття (Закарпатської області). 4. Туристична інфраструктура Галичини, Буковини, Закарпаття. 5. Екскурсійні об'єкти Західної України. Література Основна: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6-8, 11, 26, 33, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9, 19, 20, 22. Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Галичини, Буковини та Закарпаття. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Західної України. Практичне заняття № 13 <i>Питання до заняття:</i> 1. Туристична інфраструктура регіону. 2. Історія становлення туризму на Західній Україні. <i>Завдання до заняття:</i> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Галичини, Буковини та Закарпаття». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Івано-Франківської, Львівської, Закарпатської, Чернівецької областей за таблицею Шульте (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків).</p>	5
		2

<p>Знати: туристично-краєзнавчі ресурси Середньої Наддніпрянщини</p>	<p>Тема № 14. Туристичні ресурси Середньої Наддніпрянщини (Полтавська, Черкаська області)</p> <p>Лекція №15. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Полтавської області. 2. Історико-культурний потенціал Полтавщини. Екскурсійні об'єкти краю. 3. Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Черкаської області. 4. Історико-культурні ресурси Черкащини. Екскурсійні об'єкти краю. <p>Література Основна: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6, 7, 8, 11, 26, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9, 17.</p>	2
<p>Вміти: характеризувати історико-культурний потенціал Полтавської і Черкаської областей; знаходити атракції на карті України</p>	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Середньої Наддніпрянщини.</p> <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Полтавської і Черкаської областей <p>Практичне заняття № 14 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туристична інфраструктура регіону. 2. Проблеми та перспективи розвитку туризму в регіоні. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Середньої Наддніпрянщини». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів 	4

	<p>Полтавської і Черкаської областей за таблицею Шульге (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків).</p>	
<p>Знати: туристично-краснаві ресурси Сумської і Харківської областей</p>	<p>Тема № 15. Туристичні ресурси Слобожанщини (Сумська, Харківська області) Лекція № 16. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси і курорти Сумської і Харківської областей. 2. Туристична інфраструктура Сумської і Харківської областей. 3. Екскурсійні об'єкти регіону. <p>Література Основна: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6, 7, 8, 11, 26, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9.</p>	2
<p>Вміти: характеризувати історико-культурний потенціал Слобожанщини; знаходити атракції регіону на карті України</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Слобожанщини. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Сумської і Харківської областей. 	4
	<p>Практичне заняття № 15. <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туристична інфраструктура регіону. 2. Проблеми та перспективи розвитку туризму в регіоні. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Слобожанщини». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Сумської і Харківської областей за таблицею Шульге (квадрат 20-25 см, який розбивається на 	2

	<p>25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків).</p>	2
<p>Знати: туристично-краєзнавчі ресурси Миколаївської, Херсонської і Одеської областей</p>	<p>Тема № 16. Туристичні ресурси Причорномор'я (Миколаївська, Херсонська, Одеська області) Лекція №17. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси Причорномор'я (Миколаївської, Херсонської, Одеської областей). 2. Туристична інфраструктура регіону. 3. Історико-культурний потенціал, екскурсійні об'єкти регіону. <p>Література</p> <p>Основна: 1, 2, 3, 6.</p> <p>Додаткова: 6, 7, 8, 11, 26, 38, 39.</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9.</p>	2
<p>Вміти: характеризувати історико-культурний потенціал Причорномор'я; знаходити атракції регіону на карті України</p>	<p>Самостійна робота студентів.</p> <p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Причорномор'я.</p> <p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Миколаївської, Херсонської, Одеської областей. <p>Практичне заняття № 16 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туристична інфраструктура регіону. 	4
		2

	<p>2. Проблеми та перспективи розвитку туризму в регіоні. <i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Причорномор'я». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Миколаївської, Херсонської, Одеської областей за таблицею Шульте (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). 	
<p>Знати: туристично-краснознавчі ресурси Донбасу і Придніпров'я</p>	<p>Тема № 17. Туристичні ресурси Степової України (Донбас, Придніпров'я) Лекція № 18. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси Донбасу (Луганської, Донецької областей). 2. Природно-рекреаційні ресурси Придніпров'я (Дніпропетровської, Запорізької, Кіровоградської областей). 3. Туристична інфраструктура регіону. Історико-культурний потенціал, екскурсійні об'єкти Степової України. <p>Література Основна: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6, 7, 8, 11, 26, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9.</p>	2
<p>Вміти: характеризувати історико-</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Степової України. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Дніпропетровської, Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Донецької областей. 	4

<p>культурний потенціал Степової України; знаходити атракції регіону на карті України</p>	<p>Практичне заняття № 17 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Туристична інфраструктура регіону. 2. Проблеми та перспективи розвитку туризму в регіоні. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Донбасу та Придніпров'я». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Дніпропетровської, Запорізької, Кіровоградської, Луганської, Донецької областей за таблицею Шульге (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). 	2
<p>Знати: туристично-краєзнавчі ресурси Криму</p>	<p>Тема 18. Туристичні ресурси Криму Лекція № 19. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси Криму. 2. Туристична інфраструктура Криму. 3. Екскурсійні об'єкти Південного берега Криму. 4. Туристичні об'єкти Західного, Східного і Південного Криму. <p>Література Основна: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6, 7, 8, 11, 26, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9.</p>	2
<p>Вміти: характеризувати історико-культурний потенціал Криму;</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Криму. <i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати картографічний матеріал з теми. 	4

<p>знаходити атракції регіону на карті України</p>	<p>2. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій Західного, Східного і Південного Криму.</p> <p>Практичне заняття № 18 <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблеми сучасного розвитку туризму в зв'язку з анексією Криму. 2. Туристична інфраструктура регіону. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Криму». 2. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Криму за таблицею Шульце (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями регіону. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). 	<p>2</p>
<p>Знати: туристично-краєзнавчі ресурси Вінниччини, Хмельниччини і Тернопільщини</p>	<p>Тема 19. Туристичні ресурси Поділля (Хмельницька, Тернопільська, Вінницька) Лекція № 20. План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Природно-рекреаційні ресурси і туристична інфраструктура Хмельницької, Тернопільської областей. 2. Природно-рекреаційні ресурси Вінницької області. 3. Туристична інфраструктура Вінниччини. 4. Історико-культурний потенціал і екскурсійні об'єкти Поділля. <p>Література Основа: 1, 2, 3, 6. Додаткова: 6-11, 13, 14, 16-18, 20, 23, 27, 29, 38, 39. Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9, 16.</p> <p>Самостійна робота студентів.</p>	<p>2</p>
	<p>Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів Поділля.</p>	<p>5</p>

<p>Вміти: характеризувати історико-культурний потенціал Поділля; знаходити атракції регіону на карті України</p>	<p><i>Підготовка до практичного заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Опрацювати картографічний матеріал з теми. Підготувати матеріал для проведення характеристики атракцій регіону. <p>Практичне заняття № 19. <i>Питання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Проблеми та перспективи сучасного розвитку туризму Вінниччини. Туристична інфраструктура Поділля. <p><i>Завдання до заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> Розробити картографічну модель «Центри та регіони туризму Поділля». Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів Вінницької, Хмельницької і Тернопільської областей за таблицею Шульге (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями цих областей. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). 	2
<p>Знати: туристично-краєзнавчі ресурси міста Вінниця</p>	<p>Тема 20. Туристичні ресурси міста Вінниця Лекція № 21 План лекції</p> <ol style="list-style-type: none"> Природно-рекреаційні ресурси міста Вінниця. Інфраструктурні ресурси міста. Історико-культурна та історико-архітектурна спадщина міста. Індустрія дозвілля і розваг міста. Заклади гостинності міста. <p>Література</p> <p>Основна: 1, 2, 3, 6.</p> <p>Додаткова: 6-11, 13, 15, 19, 23, 26, 38, 39.</p> <p>Інтернет-ресурси: 1, 4, 5, 9.</p>	2

<p>Вміти: характеризувати історико-культурний, історико-архітектурний потенціал міста Вінниця; знаходити атракції Вінниці на плані міста</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів міста Вінниця. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> Опрацювати картографічний матеріал з теми. <i>Творче завдання:</i> Розробити тематичний квест-тур по атракціям міста Вінниця.</p>	5
<p>Знати: характеристику різним видам туризму; географію</p>	<p>Практичне заняття № 21 <i>Питання до заняття:</i> 1. Природно-рекреаційні ресурси міста Вінниця. 2. Туристичні ресурси міста Вінниця. 3. Проблеми та перспективи сучасного розвитку туризму міста Вінниця. <i>Завдання до заняття:</i> 1. Скласти таблицю наявних туристичних ресурсів міста. 2. Розробити картографічну модель «Туристські ресурси міста Вінниця». 3. Аналіз основних показників розвитку туризму в регіоні. 4. Підготувати матеріали для опрацювання рекреаційно-туристичних ресурсів міста Вінниця за таблицею Шульте (квадрат 20-25 см, який розбивається на 25 хаотично пронумерованих малюнків з атракціями міста. Окремо готується короткий опис цих об'єктів, пронумерований відповідно до малюнків). <i>Підготувати презентації на теми:</i> 1. Атракції міста Вінниця. 2. Готелі міста Вінниця.</p>	2
<p>Знати: характеристику різним видам туризму; географію</p>	<p>Тема 21. Види туризму на території України Лекція № 22. План лекції 1. Характеристика видів туризму. 2. Географія відпочинку і розваг в Україні.</p>	2

<p>поширення туризму (за видами) на території України</p>	<p>3. Сільський, аграрний туризм. Екотуризм. Екстремальний туризм. 4. Культурний та науковий туризм. Промисловий туризм. 5. Сутність лікувально-оздоровчого та ділового туризму в Україні. 6. Розвиток релігійного та паломницького туризму в Україні. Література Основна: 1, 6. Додаткова: 1,2, 6-8, 21, 24 -26, 28, 30-32, 36-39, 42, 43. Інтернет-ресурси: 1-5, 7, 9, 14, 18 .</p>	
<p>Вміти: читати картографічні матеріали і аналізувати поширення різних видів туризму в Україні</p>	<p>Самостійна робота студентів. Вивчення та доповнення матеріалу лекції, робота з картографічним матеріалом, аналіз джерел інформації з туристських ресурсів регіонів України. <i>Підготовка до практичного заняття:</i> Опрацювати картографічний матеріал з теми. <i>Творче завдання:</i> Розробити тематичний тур по Україні.</p>	5
<p>ВСЬОГО</p>	<p>Практичне заняття № 21 <i>Питання до завдання:</i> Характеристика та географія туризму в Україні (за видами). <i>Завдання до заняття:</i> 1. Розробити картографічну модель «Географія видів туризму в Україні» (позначити основні центри різних видів туризму). 2. Підготувати презентацію «Розвиток..... (вид туризму обирається студентом) туризму та його географія в Україні».</p>	2
ВСЬОГО		180/6

III. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Бейдик О.О., Новосад Н.О. Унікальна Україна: географія та ресурси туризму: навч. посіб. Київ: Алтепрес, 2013. 572 с.
2. Любіцева О.О., Панкова Є.В., Стафійчук В.І. Туристичні ресурси України: навч. посіб. Київ: Альтепрес, 2007. 369 с.
3. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. Київ: Альтепрес, 2007. 352с.
4. *Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: навч посіб. Київ: Знання, 2006. 575 с.*
5. Покоłodна М.М., Божко Л.Д. Туристське краєзнавство: нав. посіб. Харків, 2013. 310 с.
6. Смаль І.В. Географія туризму та рекреація: Словник-довідник. /І.В. Смаль. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 208с.
7. *Стафійчук В. І. Рекреалогія: навч. посіб. Херсон: Олді-плюс, 2017. 428 с.*

Додаткові

1. Про туризм: Закон України від 15.09.1995 р. № 325/95-ВР
2. Закон України: Про внесення змін до Закону України Про туризм: від 18.11.2003р. № 1282-IV.
3. Закон України: Про музеї та музейну справу від 29.06.1995 р. *Урядовий кур'єр*. 1995. № 123-124.
4. Закон України: Про природно-заповідний фонд України: від 16.06.1992 № 2456-ХІІ.
5. Закон України: Про внесення змін до Закону України Про природно-заповідний фонд України від 21.01.2010 р. № 1826 – VI.
6. 500 чарівних куточків України, які варто відвідати / укл. Т.І. Лагунова, Ю.Ю. Кашуба. Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2007. 416 с.
7. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: монографія Київ, 2001. 395 с.
8. Беліков О.М. Перлини України. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2014. 208 с.
9. Вінницька область. Туристична карта М 1: 300 000. Вінниця: ДП «Державна картографічна фабрика», 2011.
10. Вінниччина туристична: Альбом /ред.колегія: М. Скрипник (голова) та ін. 2-ге вид. доп. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. 80 с.; іл.
11. Географічна енциклопедія України: у 3 т. / ред. колегія: О.М. Маринич (відпов. редактор) та ін. Київ: «Українська енциклопедія» ім. М.П. Бажана, Т.1-3. 1993.
12. Гетьман В. Заповідні печери України. *Науковий світ*. 2011. №11. С.10-11.

13. Гораш В. С. Вінниччина: фотоальбом. Вінниця, 2011. 256 с.
14. Гудзевич А. В. Природно-заповідна Вінниччина. Вінниця: ТОВ «Консоль», 2002. 128с.
15. Гудзевич А. В. Заповідні куточки Вінниці: навч. посіб. Вінниця, 2008. 75 с.
16. Денисик Г. І., Кізюн А. Г. Сільські ландшафти Поділля: монографія. Вінниця : ПП «ТД Едельвейс і К», 2012. 200с. (серія «Антропогенні ландшафти Поділля»).
17. Денисик Г.І., Воловик В.М. Рекреаційні ландшафти Поділля. Вінниця: ПП «Едельвейс і К», 2009. 206 с. (серія «Антропогенні ландшафти Поділля»).
18. Денисик Г.І., Чернова Г.В., Гудзевич А.В., Дручинський А.М. Перлини Східного Поділля. Вінниця: ПП «Видавництво «Теза», 2008. 168 с.
19. Денисик Г.І., Яцентюк Ю.В. Вінниця та її околиці. Вінниця: ПП «Видавництво «Теза», 2008. 128 с. (серія «Земля Подільська»).
20. Єлисеєва І. Буша - таємнича й сучасна. Подільські джерела: Історії золотої провінції: альманах. Вінниця: ПРАДА АРТ, 2011. С.19-29.
21. Інструкція зі знакування туристичних шляхів. Розроблено Ініціативною групою при Управлінні курортів і туризму Львівської обласної державної адміністрації. Львів, 2004. 23 с.
22. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 334 с. (Серія «Вища освіта XXI століття»).
23. Левицька І. В., Корж Н. В., Кізюн А. Г., Онищук Н.В. Стратегія регіонального розвитку туризму: монографія. Вінниця: «Меркьюрі Поділля», 2013. 192 с.
24. Лужанська Т. Ю., Махлинець С. С., Тебляшкіна Л. І. Сільський туризм: історія, сьогодення та перспективи : навч. посіб. /за ред. д.г.н., професора І.М. Волошина. Київ: Кондор, 2008. 385с.
25. Мальська М. П, Гаталяк О.М. Туризм у містах: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 224 с.
26. Масляк П.О. Рекреаційна географія: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 343 с.
27. Містечка Східного Поділля: краєзнавчі нариси / під заг. ред Григорія Денисика. Вінниця:Видавництво «Тезис», 2001. 92 с.
28. Пангелов Б.П. Організація і проведення туристсько-краєзнавчих подорожей: навч. посібн. Київ: Академвидав, 2010. 248 с. (серія «Альма-матер»).
29. Реєстр природно-заповідного фонду Вінницької області /під заг. ред. О. Г. Яворської. Вінниця: Державне управління екології та природних ресурсів у Вінницькій області, 2005. 52 с.
30. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні: Географія пам'яток фортифікаційного зодчества та перспективи їх туристичного відродження. Навч. посіб. К: Центр учбової літератури, 2007. 432с.
31. Рутинський М. Й., Зінько Ю.В. Зелений туризм: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 271 с.

32. Рутинський М. Й., Зінько Ю.В. *Сільський туризм: навч. посіб. Київ: Знання, 2006. 271с.*
33. Рутинський М. Й., Стецюк О. В. *Туристичний комплекс Карпатського регіону України: навч. посіб. Чернівці: Книги-XXI, 2008. 440 с.*
34. Сім чудес Вінниччини: альбом / відп. за вип. К. Висоцька. Вінниця: Вінницький обласний краєзнавчий музей, 2011. 80 с.
35. Скрипник Н. Я., Сердюк А. М. *Рекреаційна географія: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2013. 296 с.*
36. Туризм в Україні. Словарь-справочник. /сост. Соловьев В.О., Божко Л.Д., Поколотная М.Н. Харьков: Мачулин, 2008. 224 с.
37. *Туризм України: економічні та організаційні механізми розвитку / кер. авт. кол. С. Костін. Київ: Терно-граф, 2008. 976 с.: фото.*
38. Туристсько-краєзнавчі об'єкти і маршрути України /упор. В.С. Серебрій. Київ «Ред. газет природн.-математ. циклу», 2014. 56 с. (Бібліотека «Шкільного світу». Краєзнавство. Географія. Туризм).
39. Україна. Туристична карта М 1:1250 000. Київ: ГНПП Картографія, 2008.
40. Україна. Фортеці, замки, палаци: путівник /автори-укл. О.М. Беліков, Ю.С. Воронцова. Харків: Альбатрос, 2011. 224 с.
41. Федонюк В. В., Картава О. Ф., Іванців В. В. *Економічне оцінювання рекреаційно-туристичного потенціалу регіональних ландшафтних парків України. Актуальні проблеми економіки. 2016. № 1. С.209–216.*
42. Федорченко В. К., Костюкова О. М., Дьорова Т. А., Олексійко М. М. *Історія екскурсійної діяльності в Україні: навч. посіб. Київ: Кондор, 2010. 166 с.*
43. Хорошевський А.Ю. 20 лучших экскурсий по Украине. Харьков: Фолио, 2008. 315 с.

Інтернет-ресурси

1. «МЕТА. Мапи України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: <http://map.meta.ua>.
2. www.tourism.gov.ua
3. Все про туризм: Туристична бібліотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: www.tourlib.net
4. Вся Україна – Туристический портал <http://iloveua.org>
5. Достопримечательности Украины. - <http://tripua.info/>
6. Заповедники и национальные парки - <http://reserves-park.ru/>
7. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: URL: www.ruraltourism.com.ua
8. Музейний простір України – www.ukrmuseum.org.ua
9. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/>

10. Офіційний сайт Всеукраїнського проекту «7 чудес України» www.7chudes.in.ua
11. Офіційний сайт Державного Комітету статистики України [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Міністерства культури та інформаційної політики України – www.mincult.gov.ua
13. Офіційний туристичний сайт Київщини - www.ko-tourism.gov.ua
14. Портал «Санаторно-курортне лікування» – www.crimea-skl.info/
15. Пошукова система - www.google.com.ua
16. Презентаційний туристичний сайт Тернопільщини – www.ternotour.com.ua
17. Сайт Туристична Диканщина – www.dikanka-turism.narod.ru
18. Спілка сприяння сільського зеленого туризму Україні – www.greentour.com.ua
19. Туристичний сайт Закарпатської області – www.transcarpathiatour.ua
20. Україна без секретов – фото - <http://ukraina.bezsekretov.com/photopark/>
21. Українська спадщина (Історико-культурна спадщина України: пам'ятники історії, мистецтво, архітектура. Портал Науково-дослідного інституту пам'ятко-охоронних досліджень) – www.heritage.com.ua
22. Українсько-польський туристичний портал, Рада з туризму Карпатського регіону – www.tourism-carpathian.com.ua